

Over authentiek zijn en hoe kun je dat kunt worden
Preek over Psalm 72 en Mattheus 6:26-35
ds Marleen Kool-Mout

Het is nog maar zo'n drie maanden terug dat onze koningin haar afscheid aankondigde. *"Ik ben u diep dankbaar voor het vertrouwen dat u mij heeft gegeven, in de vele jaren dat ik uw koningin mocht zijn."* Een ontroerend moment was dat toen ze die laatste woorden uitsprak. Ze mocht het zijn en was het ook: onze koningin. Dienstbaar aan ons land, een waardige koningin, betrokken medemens. Ik vroeg me af, hoe dat zou gaan. Hoe draag je zo'n bijzonder ambt nu over? Wat geef je dan mee aan je zoon?

"Het belangrijkste wat ik van mijn moeder heb meegekregen", reageerde Willem Alexander op de vraag in het interview is: *"Blijf jezelf. Waai niet met alle winden populair mee. Wees authentiek en laat zien waar je voor staat, dan kun je het lang volhouden."*

Mooi is dat, als je moeder je juist dat meegeeft. Er spreekt een groot vertrouwen uit in wie je bent. Je hoeft niet anders te worden dan je bent...niet mij worden of iemand anders...Je hebt het zelf al in je. Laat dat maar zien! Wees maar authentiek, echt, oorspronkelijk.

Het is een advies wat haar past. Want authentiek was ze. *Wij holden 33 jaar lang achter van alles aan, maar u was uw eigen trend!* zo zingen bekende Nederlandse artiesten in hun danklied aan Beatrix. Die eigen trend bestaat uit veel meer dan haar mooie kapsel, die eigen trend is vooral: dat ze in alle omstandigheden haar eigen waardigheid uitstraalde. Authentiek was. Vooral in hoe ze betrokken was bij het leven van mensen. Wanneer er iets groots, ingrijpends gebeurd was, dan was zij er ter plaatse. Ik zie haar nog lopen op haar kaplaarzen in de puinhopen in de Bijlmer, zichtbaar aangeslagen, geschokt over wat die vliegtuigramp had aangericht. Of in Enschede: ze liet op zich inwerken wat ze zag. Als een moeder van het volk zo ontfermde ze zich in de sporthal waar nabestaanden en slachtoffers werden opgevangen. Stevig hield ze hun handen vast en sprak troostende woorden. Liet merken: jullie zijn niet alleen. Zo was zij in haar ambt, zichzelf. Een wijze, sterke vrouw met een warm, kloppend hart. Wees maar authentiek, dan zul je het volhouden een goede koning te zijn! Psalm 72 spreekt daar ook over. Over goed koningschap. De Bijbel spreekt altijd met een beetje tegenzin over koningen. Het is eigenlijk een soort verlegenheids, een tussenoplossing. Want het maakt zo duidelijk dat het koninkrijk van God nog niet helemaal is aangebroken. We zijn er naar onderweg, naar dat land van recht en vrede. Onderweg zijn er nu eenmaal mensen nodig die zorgen dat we op koers blijven. Daarom kreeg Israël net als de haar omringende volken een koning uit het volk...Maar...zij zijn er van Godswege...dat moeten ze niet vergeten. Dat besef zou er voor moeten zorgen dat ze zich dienstbaar opstellen, hun koningschap moet een teken zijn dat naar *Gods toekomst* wijst...zo zongen we. Ze zijn er dus niet zelf groot te worden, en machtig, maar dienstbaar aan de Naam van de Eeuwige, die Naam, ik zal er zijn, die moeten ze groot maken...Waar een goede koning zich dan mee bezig moet houden? Ik denk dat het in de lijn van de Schrift is, te zeggen, dat hij zich vooral moet richten op de kwetsbaren onder ons. Dat wie bescherming zoeken, mensen van de straat, thuis en daklozen een schuilplaats vinden; dat wie ziek is en gewond, met aandacht en liefde verzorgd wordt. Weduwen en wezen, mensen met pijn in hun ziel worden gezien en gehoord. Zo'n koning moet voorleven hoe je echt mens wordt, in de zin van mede- mens, menselijk. Zo schets psalm 72 het beeld van een koning naar Gods hart. Een psalm vol verlangen is het. Messiaans verlangen. En er zijn maar weinig koningen in Israëls geloofstraditie die het hun hele termijn volhouden zo op koers te blijven. Salomo was zo'n koning. Aan hem wordt deze psalm wel toegeschreven, hoewel hij niet echt bekend is als psalmdichter. Misschien is hij wel van zijn vader, koning David, en schreef hij hem voor zijn zoon Salomo. In ieder geval is Salomo in Israëls geloofstraditie geworden tot een voorbeeld koning. Niet dat bij hem alles 'goed' was, maar onder zijn regering was er wel vrede in het land. Hij was rechtvaardig en sprak wijze woorden (Spreuken van Salomo), zonder groot vertoon van macht.

Wie goed leest, herkent Jezus nog meer in dat beeld.

Het wordt spannend als Mattheus in zijn evangelie twee koningen tegenover elkaar plaatst. Koning Herodes en de pasgeboren koning van de Joden, naar wie de wijzen uit het oosten op zoek gaan. Herodes, bang van dit bericht, drukt ze op het hart, dat ze hem zodra ze hem gevonden hebben, moeten vertellen waar hij is. Van Godswege krijgen de wijzen een droom, dat ze via een andere weg terug moeten keren. Herodes wordt bespot, wordt woedend en het maakte hem tot kindermoordenaar. Hoe anders het beeld dat van Jezus als koning geschetst wordt! Als Jezus laat zien hoe hij als koning het heft in handen neemt, dan begint hij te vertellen: ik heb honger geleden, ik heb dorst gehad, ik ben vreemdeling geweest, ziek, naakt en in de gevangenis. Hij was een met de kleinen, met de geringen, mensen zonder aanzien, niet hoewel Hij koning is, maar *omdat* hij koning is van Godswege... Trouw aan het visioen van recht en vrede. Met eerbied voor de ander: Je bent een kind van God en dat mag je zijn! Dat vertrouwen deelde hij uit. Daarin was hij authentiek, echt zoon van God. Echt medemens. Wees maar authentiek! Iemand met wie ik daarover sprak, reageerde en zei: 'maar je moet het wel durven...je zelf laten zien...Zo vanzelfsprekend is dat niet. Wat geeft ons de moed om dat aan een ander mee te geven, dat van een ander te vragen, dat je echt, jezelf mag zijn? Waar haalde Jezus dat vertrouwen vandaan? Hoe zou koning Alexander dat doen? trouw zijn aan waarden waar je werkelijk in gelooft...jezelf laten zien...kan dat, mag dat? Als kind had zij dat niet meegekregen. Ze moest eigenlijk onzichtbaar zijn. 'Ik' zeggen, laten zien wat ze voelde of dacht, dat was er voor haar niet bij. Dat vertrouwen, wat Beatrix haar zoon heeft meegegeven, dat heb ik van mijn moeder nooit gekregen...zei ze. Ik weet soms niet eens wat een situatie bij mij oproept, hoe ik dan moet reageren...Wie ben ik dan eigenlijk echt? Ben ik wel op een bepaalde manier echt bedoeld? Toon Tellegen vertelt daarover een prachtig verhaal waarin een hobbelpaard en een speelgoedkonijn zich buigen over die vraag: hoe wordt je eigenlijk echt? "het is iets dat met je gebeurt zegt het hobbelpaard. Als een kind lang, heel lang van je houdt, niet alleen om mee te spelen, maar ècht van je houdt, dan word je ècht." "Doet het pijn?" vroeg het konijn vervolgens. "Soms wel", zei het hobbelpaard. "Maar als je echt bent, vind je pijn niet erg." "Gebeurt dat ineens, net als opgewonden worden, of gaat het stukje bij beetje?" "Het gebeurt niet ineens", zei het hobbelpaard. "Je wordt het. Het *duurt lang*. Daarom gebeurt het niet vaak met speelgoedbeesten die gauw kapot gaan, of die scherpe randen hebben, of die voorzichtig moeten worden opgeborgen. Meestal is tegen de tijd dat je echt bent het grootste deel van je haar eraf geknuffeld en word je wat los in de gewrichten en een beetje vies. Maar dat is helemaal niet erg, want als je eenmaal ècht bent, kun je niet lelijk zijn, behalve dan voor mensen die het niet begrijpen." In echt zijn, zo vertelt dit kleine gesprekje, mag je groeien, het doet soms een beetje pijn, echt zijn is niet alleen maar mooi en sterk ... echt is zoals je bent, met je kracht en kwetsbare kanten...je talenten en je falen. Dan blijft de vraag nog over, wat ons eigenlijk de moed geeft om het van een ander te vragen, echt te zijn. Waarom dat mag en kan, en goed zal zijn om dat alles niet te bedekken? Om te proberen in wat er op je afkomt, zo authentiek mogelijk te zijn en jezelf te zijn. Daarvoor keer ik terug naar wat we lazen bij Mattheus. Want daar hoor ik iets van een antwoord op deze vragen wanneer hij Jezus naar de vogels van de hemel laat kijken en naar het gras op de aarde: jullie hemelse Vader voedt ze en kleedt ze, met hoeveel zorg heeft hij jullie dan niet gekleed! Of je nu, koning bent of koningin, jood, christen of moslim, leraar of leerling...boven ieder mens welft zich dezelfde hemel. Jezus put moed uit het geloof dat God iets vóór heeft met elk van zijn schepselen. Ook hij kende de woorden uit die andere Psalm, Psalm 139: Gij hebt mij immers zelf gemaakt, *mij met uw vingers aangeraakt* ...God heeft zijn mensen niet geschapen als gehoorzame slaven of als dertien in een dozijn. Nee, je mag je eigen stem, jouw melodie laten horen. Daartoe zijn we geroepen, stuk voor stuk om te leven als authentieke kunstenaars, die de wereld, het leven zien op een eigen manier met een unieke, onverwisselbare waarheid. Als medescheppers van een leefbare samenleving. Elk van die miljarden mensen op deze aarde heeft woorden, een eigen stem die alleen hij/zij zo kan gebruiken en niemand in zijn plaats. En er is iets in het zingen van de wereld dat alleen uw, jou, onze oren kunnen horen zoals we ze horen. En juist al die stemmen en melodieën samen, van alle mensen van goede wil, brengen ons dichterbij dat koninkrijk van God! Dat dat visioen onze nieuwe koning en ieder van ons dragen mag en inspireren, we in de ogen van de ander iets van God mogen zien oplichten. Amen.